

Starea mediului geografic in depresiunea Beiusului

Vestul Muntilor Apuseni se caracterizeaza prin prezenta unor culmi muntoase joase ce se desprind din nodul orografic al Bihorului, printre care se insira o serie de culoare cu relief deluros.

La inceput, in urma scufundarii unor zone din orogenul Muntilor Apuseni, aceste culme au functionat ca bazine de sedimentare, cu aspect de golfuri ale Bazinului Panonic (depresiuni golf-Depr. Beius, Vad-Borod, Zarand).

Prin aceste "depresiuni golf" se face separarea masivelor muntoase intre ele cat si trecerea de la spatiul montan la Campia Vestica.

O astfel de "depresiune golf" consider ca este si "Tara Beiusului", drenat de raul Crisul Negru si afluentii sai, care separa, pe de o parte Muntii Padurea Craiului si a Bihorului, de Muntii Codru Moma, iar pe de alta parte face legatura dintre Muntii Apuseni si Campia Crisurilor.

a)Relieful:

Intre limitele aratate de-a lungul evolutiei sale relieful Depresiunii Beiusului a capatat anumite particularitati zonale. Din lucrarile de specialitate care apartin lui L. Sawicki (1912), Emm de Mortanne (1924), M Pauca (1935), R Fiecheux (1933), V Mihailescu (1954), I Berindei (1965) se considera ca relieful deluros din Tara Beiusului este, rezultatul unui proces de eroziune, care s-a desfasurat asupra unui piemont de acumulare ce era situate in pliocenul superior la poalele muntilor astfel ca Dealurile Beiusului pot fi incadrate in categoria dealurilor piemontane.

In Depresiunea Beiusului dealurile au o desfasurare asimetrica fiind dezvoltate mai mult in dreapta Crisului Negru. Altitudinea dealurilor scade de la 600m in vecinatatea muntilor pana la 200m deasupra Campiei Crisurilor. Forma lor actuala este de culmi cu interfluvii separate de vai largi, sau ca niste contraforturi ale spatiului muntos. Altitudinea maxima 550m Curmatura Cristiorului.

b)Clima:

Clima Depresiunii Beiusului este conditionata de asezarea sa in partea de sud-est a judetului Bihor la adapostul Muntilor Codru Moma si Bihorului care se opun patrunderii maselor de aer polar continentale din spre est.

Depresiunea Beiusului are un climat temperat continental moderat.

Elementele suprafetei active, ca orientarea versantilor, apele, gradul de acoperire cu vegetatie determina topoclima locala. Temperatura medie anuala este de 8-10 C. In temperaturile lunii ianuarie -1-0 C. In iulie 18-20

C. Valori extreme: Oradea 39,5 C (22.08.1934), la Beius 40,0 C (16.08.1952), Stana de Vale 31,4 C (20.08.1946). Valori minime: Oradea - 29.0 C (24.01.1942), Beius -30,5 C (ianuarie 1942), Stana de Vale -30,4 (ianuarie 1942). Umiditatea atmosferica si regimul precipitatiilor fiind sub influenta maselor de aer maritim este relativ ridicata intre 76-80%. Luna cea mai ploioasa este iunie 100mm la Beius, 140mm la Stana de Vale.

c)Apele:

Apele curgatoare care strabat relieful Depresiunii Beiusului apartin, in totalitatea lor, bazinului hidrografic al Crisului Negru (supr. Bazinului 4476km, lungimea 144km).

Crisul Negru are in depresiune o pozitie axiala primind de pe dreapta afluenti mai vigurosi din Muntii Bihorului si Padurea Craiului (Crisul Baitei, Crisul Pietros, V Nimaiesti, V Rosia, V Holod, V Meziad) iar de partea stanga din Muntii Codru Moma afluenti mai modesti (Tarcaita, Finis, Soim).

d)Solurile:

Tinand seama de factorii pedogenetici in Depresiunea Beiusului intalnim urmatoarele tipuri de soluri zonale si azonale: soluri brune de padure si soluri brune de padure podzolite, soluri de lunca.

e)Flora si fauna:

Vegetatia este de silvostepa, paduri de stejar, de salcam. Fauna de silvostepa.

f)Asezari:

Pe langa asezarile rurale, gasim si asezari urbane: municipiul Beius, orasul Stei.

g)Economia;

Centru de pelucrare a bauturilor racoritoare, spirtoase, produse alimentare, este EUROPEAN DRINKS-Rieni,Sudrigi. Fabrica de mobile EL MOBEROM- Beius, prelucrarea marmurei la Vascau si firme straine.

h)Turism:

Fenomene carstice: pestera de la Meziad, Pestera Ursilor de la Chiscau; cetatea Finisului, vaile Finis, Tarcaita, Budureasa.

f)Surse de poluare:

Principala sursa de poluare a atmosferei si apelor curgatoare este fabrica de la Rieni, circulatia masinilor de tonaj mare, necolectarea si transportarea la timp a deseurilor.

Propuneri: scoaterea masinilor de mare tonaj prin construirea unei centuri, filtrarea apei, filtre de captare a gazelor pe cosurile fabricilor si uzinelor.